

PISANA
DRUŽBA
UMETNIKOV
STR. 3

SOMBO-
TELČANI
V
BLATOGRADI
STR. 6-7

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 26. avgusta 2004 * Leto XIV, št. 17

Gornji Senik: IV. srečanje porabskih Slovencev

»VERA IN JEZIK STA KOT ZVEZDA, KI NAM KAŽE POT«

Gornji Senik je bil dva dni – minulo soboto in nedeljo – kraj in prostor, kjer so se pogovarjali in veselili porabski rojaki, ki so jih okoliščine primorale ali so se sami odločili, da odidejo v Sombotel, Mosonmagyaróvár, Sopron, Székesfehérvár, Budimpešto in druge mesta, nekateri pa na tuje. Na IV. srečanje jih je prišlo okoli 300, skupaj z domačimi in gosti iz Slovenije se je v velikem šotoru in ob njem zbralo blizu 500 ljudi.

Kamorkoli sem pogledal v soboto popoldne in v nedeljo, povsod sem videl zadovoljne in tudi radovedne oči in obraze. Tako med tistimi redkimi, ki so letos na srečanje prišli prvič, kakor onimi, ki se družijo na vseh prireditvah v domačem kraju.

Položitev vencev k spomeniku Jožefu Košiču in Janošu Kúharju je bila priložnost za domačega duhovnika Ferija Merklja, da prikljče iz spomina bogato življenje dveh mož, ki sta si prizadevala za ohranitev slovenske besede v Porabju. O »domači rejči« je bilo potlej slišati na različnih mestih, tudi v odličnem dokumentarnem filmu Porabje nekoč in danes urednice Slovenskih utrinkov in Števanovčanke Vijolice Dončec, ki so ga pokazali v kulturnem domu pa v pridigi župnika Ferija Merklja, s katerim sta somišlevala starosta Ivan Camplin in pater Miha, slovenska beseda je prepletala tudi ves kulturni program domačih in gostujočih skupin.

Govorim o »uradnem programu«, kajti tudi sproščeni klepeti med znankami in znanci

so bili v domačem narečju, čeprav so si morali nekateri pomagati občasno z madžarskimi besedami. Ženica, ena izmed starih sester, ki so prišle na srečanje mi je potožila, da me dobro razume, toda odgovoriti vedno ne zna po domače.

»Vera in jezik sta kot zvezda, ki nam kaže pot.« je v pridigi poudaril domači župnik in pohvalil odločitev, da je srečanje na Gornjem Seniku, »pri izviru slovenske besede.« Slovenski veleposlanik v Budimpešti Andrej Gerencer je izrazil zadovoljstvo, da je med zbranimi nekoliko več mladih kot prejšnja leta, staršem pa položil na srce, naj učijo otroke slovenski, materin jezik, »kajti najprej je družina, potem vrtec, šola...«. Vodja Urada za narodne in etnične manjšine Antal Heizer pa je napovedal sprejem novega zakona o narodnih in etničnih manjšinah, pri učenju materinščine pa je poudaril tudi vlogo Slovenije.

IV. srečanje porabskih Slovencev na Gornjem Seniku je uspelo. Kdo vse so zaslužni za to, ne želim naštet, ker bi gotovo koga pozabil, tega pa ne želim storiti. Rečem naj, da je bilo v organizaciji Državne slovenske samouprave, ki jo vodi Martin Ropoš. S srečanjem so Slovenci počastili svoj dan, ki so ga (28. avgust) izbrali v spomin na rojstni dan Avgusta Pavla.

Dosedanja srečanja so bila v Monoštru in Sombotelu, letošnje na Gornjem Seniku, kje bo prihodnje leto, se bodo še dogovorili.

Mi o jabolkih, oni pa o hruškah

Pred dvema tednoma sem napovedal, da bom tokrat namenil osrednjo pozornost kandidatom, ki bodo na parlamentarnih volitvah pritegnili največ glasov, toda moram namero preložiti na poznejši čas. Bolj kot posamezniki, ki bodo v ospredju volilne kampanje, ki se uradno pravzaprav niti ni začela, je ta čas v Sloveniji aktualna interpelacija, ki staja o delu in odgovornosti vlade Antona Ropa vložili Slovenska demokratska stranka (SDS) Janeza Janše in Nova Slovenija (NSi) doktorja Andreja Bajuka. Interpelacijo so vložili zaradi neuresničenih obljub slovenskim državljanom, ki so jih vladne stranke zapisale v koalicijsko pogodbo na začetku mandata leta 2000, zaradi slabega upravljanja z državo ter zaradi razraščanja korupcije in klientelizma v Sloveniji. Prišel je čas polaganja računov, je ta korak pojasnil prvak NSi dr. Andrej Bajuk.

Poleg Janeza Janše (SDS) in dr. Andreja Bajuka (NSi) je interpelacijo podpisalo še devet poslancev SDS, pripombe pa so napisane na 44 tipkanih straneh. Janez Janša je na predstavitvi interpelacije med neizpolnjenimi obljubami vladne koalicije (Liberalna demokracija, Združena lista socialnih demokratov, Demokratična stranka upokojevcev in pretežni del mandata tudi Slovenska ljudska stranka) posebej omenil nizko gospodarsko rast, za pol manj zgrajenih neprofitnih stanovanj, kot so obljubili, povečanje javnega dolga, na splošno so razvojne možnosti po njegovem mnenju ostale neizrabljene, socialne razlike pa naj bi se povečale čez vse razumne meje. Andrej Bajuk (NSi) je k temu dodal, da jih je od več kot 500 ovadb zaradi nezakoni-

tega ravnanja pri privatizaciji podjetij le 20 prišlo do sodišč in ta so od 31 obsodila tri ljudi. V interpelaciji so analitiki opozicijskih strank kritično ocenili vseh 15 ministrstev, zunanje nekoliko manj, verjetno zaradi razrešitve ministra dr. Dimitrija Rupla, ki se je pridružil poslanski skupini SDS.

Interpelacijo lahko državni zbor v sedanjih sestavi obravnava le na izredni seji, ker je v tem mandatu nehal delati in rednih sej sploh nima več predvidenih. Izredno sejo mora sklicati predsednik državnega zbora (Feri Horvat, ZLSD) na lastno pobudo ali na zahtevo vlade, delovnega telesa državnega zbora, najmanj četrtnine poslancev ali predsednika republike (dr. Janez Drnovšek). Po zadnjem sestanku vladne koalicije bo sklic izredne seje predlagala vlada (proti kateri je interpelacija uperjena), ker želi, da bo seja čimprej, se pravi pred uradnim začetkom volilne kampanje. Namera vlagatelj interpelacije je (bila) ravno obratna, in sicer naj bi bila izredna seja čim bližje datumu (3. oktober) volitev. Predvsem zato, ker izredne seje neposredno prenaša TV Slovenija, kar bi naj pomenilo odlično priložnost opozicije, da si pridobi čimveč, zlasti neopredeljenih glasov. Rečeno poenostavljeno: to bi bila zastoj predvolilna agitacija, v kateri - tako je prepričana - bi bila opozicija spretnejša od vladnih strank. Kdaj natančno pa bo izredna seja, ob pisanju članka še ni določeno.

Na interpelacijo se je prvi oglašil vodja poslanske skupine ZLSD Miran Potrč. Na novinarski konferenci je poudaril, da interpelacija prihaja v neobičajnem času za to in pomeni nove prepire o preteklosti, ne pa razprave o programih za prihodnje

mandatno obdobje. Miran Potrč se je dotaknil tudi intervjuja predsednika SDS Janeza Janše v Delu in se odzval na njegovo mnenje, da leta 2000 nismo imeli veljavnega volilnega sistema. Potrč je ocenil, da Janša ustvarja ozračje izrednih razmer v Sloveniji.

Med ministri se je prvi oglašil Dušan Mramor: „*Če bi mi takšno nalogo oddal študent (dr. Mramor je redni profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani), bi jo zavrnil, ker je napisana nestrokovno in površno, v njej mrgoli napak!*“ Finančni minister je prepričan, da se avtorji niso potrudili toliko, da bi preverili podatke, ki so jih napisali v interpelaciji.

Oglasili so se tudi drugi ministri in drug za drugim zavrnili očitke v interpelaciji in ji pripisali zgolj namen pridobivanja volivcev pred parlamentarnimi volitvami v Sloveniji.

Vlada je na interpelacijo odgovorila v nekaj manj kot štirinajstih dneh in odgovor napisala na 350 straneh. Premier Anton Rop je ob tem povedal: „*Tako mene kot ministrsko ekipo veseli, da nam je odgovor na vloženo interpelacijo dal možnost predstaviti vse tisto, kar je bilo storjeno v zadnjem mandatu. Poročilo o razvoju Slovenije med letoma 2000 in 2004 jasno kaže, da smo v minulem mandatu skupaj spremenili Slovenijo na bolje. Da smo torej v številnih segmentih družbe naredili korake naprej in smo lahko optimistični glede nadaljnega razvoja in uveljavljanja Slovenije v Evropski uniji.*“

Glavni pobudnik interpelacije Janez Janša (SDS) se je odzval hitro in v svojem slogu: „*Vlada je predstavila nekaj, kar naj bi bil odgo-*

vor na interpelacijo, je pa zgolj poskus poročila o delu. V gradivu ni niti enega odgovora niti izgovora na tisto, kar sprašujemo. Nismo namreč spraševali o tem, ka je vlada naredila, pač pa o tem, česa ni. Mi o jabolkih, oni pa o hruškah.“

Ne glede na to, kdo bo sklical izredno sejo državnega zbora in kdaj bo „spektakel“

na TV Slovenija, je političnih poletnih počitnic v Sloveniji nepreklicno konec. Kljub temu, da predsednik sveta LDS Gregor Golobič vložitev interpelacije tik pred volitvami označuje za „zlorabo te institucije tik pred volitvami, kar nima primere v evropskih parlamentarnih demokracijah.“

eR

Slika ne laža

Skur srejni Sobote stoji té ram. Ništernim se je nej vidlo, prej ka je nej vredi kaj takšoga v varaši gledati. Vej je pa Sobota takši moderni varaš, se je leko čulo, zato tou trbej taporušiti. Tak de Sobota vövidla eške bole lejpa in naprej valaun. V toum rami so inda živeli ciganji pa takši socialni problemi, steri so Sobočancem vsikiš den na nous obesili, ka edni živijo dober žitek, drugi pa bole lagvoga. Dapa tou je za vsigdar preminoulo.

Pred neka dnevami je po Soboti odo nikši bogati človek iz Merke. Gda je vido tou sramoto srejni varaša, se je v tistoj minuti zalübo v njou. Za velke pejnaze jo je dojküpo in jo začo vödelati za svoj nouvi vikend. Tak je zdaj tou več nej sramota srejni varaša, liki smo leko veseli, ka so prejdjni v varaši tou nej dali taporušiti. Kakšo norost bi leko naredli, če bi se tou zgoudilo? Dobro, ka je prišo gospoud z Merke. Eške čistak malo pa de njegovi vikend v Soboti skur kak nouvi. Vej pa slika dun ne laža.

Miki

RADIO MONOŠTER
UKV (FM) 106,6 MHz
Od ponedjelka do sobote
od 16. do 17. vöre,
v nedelo
od 12. do 14. vöre.

Pisana družba umetnikov na 3. mednarodni likovni koloniji v Monoštru

Od 9. do 18. avgusta je potekala v Monoštru v Slovenskem kulturnem in informativnem centru 3. mednarodna likovna kolonija, ki sta jo organizirali Galerija Lendava in Zveza Slovencev na Madžarskem. Direktor Galerije Lendava **Feri Gerič** si že

rije, na njej je sodeloval tudi slikar s Slovaške. Letošnja kolonija je dobila še večjo razsežnost, kajti umetniki so prišli iz petih držav: Slovenije, Madžarske, Slovaške, Romunije in Estonije. Iz Slovenije so na kolonijo sodelovali slikarji **Črtomir Frelj**, **Kaladžiski Goce** in

»Mega ne, čakam sonce. Slikam pokrajino, najrajši polja. Delala sem po občutku, kakršnega sem dobila ob prihodu v ta kraj. Slikala sem ulico po opazovanju, sedaj pa bom šla na bolj odprta polja.«

• **Pokrajino v Krškem in okolici ste verjetno že povsem naštudirali?**

»Študiram jo praktično že celo življenje, saj sem znana po tem, da ne zbiram kaj dosti motivov, ampak slikam vedno ene in iste motive. Vedno pa najdem nekaj novega in lahko delam večno na enem in istem motivu.«

• **Kdaj ste se začeli zanimati za slikanje? Že v mladosti?**

»Najbrž že, čeprav v moji mladosti nismo kaj dosti vedeli o slikarstvu, vendar sem pa zmeraj imela poseben odnos do narave. Za slikarstvo sem se odločila po srednji šoli, študirala sem v Ljubljani na Akademiji za likovno umetnost.«

• **Živite samo od slikarstva?**

»Ja, zadnja tri leta. Prej sem 30 let hodila v službo, ker je s samim slikarstvom malo težko preživeti, čeravno nimaš talenta za menedžment. Trideset let sem poučevala na osnovni šoli v bližini Krškega in v Kostanjevici na Krki.«

• **Se danes lažje prodajajo umetniške slike, kot so se včasih?**

»Ne vem, ker ravno ne živim kaj dosti od prodaje.«

• **Kaj pa razstave?**

»Zelo malo razstavljam, vendar vsake toliko časa pač postavim kako razstavo. Po večjih krajih nisem imela razstave, pa vendarle nekateri poznajo moja dela.«

• **Se pogosto udeležujete kolonij?**

»Zadnje čase se jih kar pogosto udeležujem, dvakrat,

trikrat na leto. V mojem kraju nekako nimam stikov z drugimi slikarji. Prihajam zaradi druženja, malo me pa zanima sama pokrajina, različni tipi pokrajin, ki jim dodajam svoj osebni odnos, kajti ni samo vidni izvor pomemben.«

• **V Monoštru se je zbrala pisana mednarodna družba umetnikov.**

»Že 37 let živim v Sloveniji, v Šentjurju pri Celju, sem skoraj naturaliziran Slovenec, ampak po duši sem še zmeraj Makedonec.«

• **V kakšni tehniki ustvarjate?**

»Trenutno delam figuraliko, po koloritu se vidi, da sem Makedonec. Izražam svoj temperament, svojo energijo v tem. Tu so taki sončni

Martina Koritnik Fajt

nekaj let prizadeva, da bi se v Monoštru »udomačile« likovne kolonije, ki jih v Lendavi imajo že več kot trideset let. Njegove želje in prizadevanja so našle na simpatijo tako pri prejšnjem županu in podžupanu mesta kakor tudi pri sedanjem. Tako je pred šestimi leti s pomočjo takratnega podžupana in podjetnika Csabe Kollárja in predsednika društva za lepše mesto Lasla Bauerja začel organizirati kiparski simpozij, katerega rezultat so štiri skulpture iz slovenskega kamna in lesa. Za likovne kolonije je našel za partnerja Zvezo Slovencev na Madžarskem in njenega predsednika Jožeta Hirnoka.

Pred tremi leti je Slovenski kulturni in informativni center prvič sprejel udeležence kolonije, takrat so prišli umetniki iz Prekmurja in Porabja. Lanska kolonija je gostila večinoma zamejske Slovence iz Italije in Avst-

Martina Koritnik Fajt ter kipar **Ferenc Király**, iz Madžarske slikarja **György Ezüst** in **András Berkes** ter grafik in kipar **János Lipovics**, iz Romunije slikar **Gábor Biró**, s Slovaške slikar **György Dolány**, iz Estonije pa slikarka **Marje Üksine**. Med ustvarjanjem smo zaprosili nekatere umetnike za krajiš klepet. **Martina Koritnik Fajt**, ki je prišla na kolonijo iz Krškega, je povedala:

»V te kraje sem prvič prišla, vendar sem bila že nekajkrat v Prekmurju, v koloniji v Moravskih Toplicah. Letos sem bila tudi v Lipovcih.«

• **Se vam zdi ta pokrajina podobna prekmurski?**

»Nisem si še kaj dosti ogledala pokrajine, danes sem šla malo na ogled pa je bila mega«, se zasmehi. »Vendar pa mislim, da je pokrajina nekako nadaljevanje prekmurske.«

• **Mega vas verjetno ne inspirira za delo.**

Kaladžiski Goce

»Meni je zelo všeč, zdi se mi, da ne navezujem težko stikov. Kar dobro sva se ujeli s kolegico iz Estonije. Tudi s sosedom iz sosednje ulice sem se pogovarjala, sicer razen madžarsčine ni znal nobenega drugega jezika, jaz pa madžarsko ne, sva se pa vse dogovorila.«

Drugi moj sogovornik je bil zmeraj dobre volje in nasmejan slikar **Kaladžiski Goce**, po rodu Makedonec, doma iz Šentjurja pri Celju.

»Na Madžarskem sem v kolonijah tretji ali četrtrič, bil sem v Zalaegerszegu, v Pacsi. Krajina se ne razlikuje veliko, je panonska, ki mi tudi leži. Čutim jo, ker sem po rodu Makedonec, tudi sam vaju ravnin. Tako, da se počutim skoraj kot doma,« - je povedal.

• **Kako dolgo pa več niste v Makedoniji?**

»Dva meseca«, se zasmehi in doda, da je bil na dopustu.

kraji, tudi vreme nam služi. Optimistično slikam, gledam naprej.«

• **Kako se počutite v tej koloniji?**

»Velikokrat sem v kolonijah, tudi v Prekmurju sem skoraj šestkrat, sedemkrat na leto. Mi je izredno všeč s kolegi izmenjati misli, da vidiš, kam spadaš v primerjavi z drugimi. Te kolonije nisem poznal, poznal sem pa kolonijo v Lendavi. Gospod Gerič me je že večkrat vabil, toda nisem imel časa. Letos sem pa utegnil in sem se je udeležil. Če bom povabljen, se je bom tudi drugič z veseljem udeležil.«

Iz del umetnikov se bo jeseni v Slovenskem kulturnem in informativnem centru pripravila razstava, vsak slikar bo eno svoje delo podaril centru.

M. Sukič

2. srečanje pomurskih upokojencev

V Beltinci so 16. avgusta organizirali srečanje upokojencev, ki živijo v Pomurju. Na tau srečanje so povabili nas, porabske upokojence tō.

Leta 1996 smo v Porabji s 35 člani ustanovili upokojensko društvo. Idejo za tau smo dobili iz Murske Sobote, od Jožeta Vilda, ki je že te dolgo lejt vodo društvo upokojencev. Nej so nas samo »nanje vzeli«, liki prve naše »kilave« stopaje so nam pomagali, nas navčili, kak se kaj takšega dela.

Tomi je že osem lejt minulo, ka smo v Porabji svoje perauti začnili malo opirati. Vsigdar so nam »pod pazdjo« segnili soboški prijatelji. Etak smo leko prišli do toga, ka naši penzionisti tō leko lejpe dneve zadobjo. Za tau srečanje smo že pred

nas soboški prijatelji že čakali. Pa te hajde, na zajtrk k mesari Kodila. Že smo te siti postanili, gda smo vidli nje-

Soboški gostiteli so nam na prireditvi rezervirali mesto, vsakši od nas se je leko dojvseo v senci. Na programi je

nik. Soboški prijatelji so nam mesau pekli, dobro vino pa sok smo pili. Nišče nej mogo povedati, ka je lačen prišo

na piknik, ka smo v Beltinci tū dobili dober gulaš, depa nej smo mogli prauto staniti takšni dobrotam. Stanko je pa svojo harmoniko tak vlačo, ka je eške plantave tū vōzgono.

Ge tak mislim, ka so porabski upokojenci s sploj lejnim spominom prišli domau pa so bogatejši z ednim lejnim dnevom.

Dragi gostiteli iz Murske Sobote! Dobro znamo, ka smo vam dosta trūdov, stroškov napravili. V imeni vsakšoga porabskoga upokojenca, steri je tam bijo, se vam lepo zahvalim. K leta mi čakamo vas.

Irena Barber
predsednica Društva
porabskih
slovenskih upokojencev

»Gasilska« slika na pikniki v Nemčavcih.

Porabski upokojenci v Beltincaj.

mejseci nazaj, majuša zvedli pa prevzeli vabilo. Društvo upokojencev Murska Sobota nas je pozvala na 2. srečanje upokojencev Pomurja. Naši upokojenci sploj radi dejo na izlet, sploj pa v Slovenijo. Gda smo zvedli, ka leko demo na tau srečanje, smo se skauz pripravljali, skurok vsakši se je zgloso pa smo mislili, ka dva autobusa ranē ne dojdeta. Na te den smo se malo vkūp »strausili«, depa etak se nas je tō 97 pelalo na te den.

Zazrankoma v 8. vōri smo se že v Murski Soboti pred Intersparom stavili, gde so

gvo bauto. Poglednili smo, kak se siši prekmurska šunka. Po tejm smo se pa po klobasaj spistili, ka so je nam ponūdili.

Po dobrom zajtrki smo se napautili v Beltince. Moji spomini so se name sipali. Od 1974. leta, skurok 20 lejt, sam vsakšo leto tam bila na folklornom festivali. Ta sam spremljala sakalavsko ali gornjoseničko folklorno skupino, goslare, Makoš bando pa Korpič bando. Lejpi cajti, kama ste odišli? Milica Šadl, Kociper banda, Boris Žalig pa eške kelko pa kelko spoznancov.

lepau bilau, kakoli ka smo slabo čili, ka se je godilo. Po uradnom programi smo si poglednili beltinško cirkev, stera se imenuje sv. Ladislav. Leko smo si poglednili v Marijini kapeli družinsko

Malo šale mora biti.

grobnico rodbine Zichy. Po programi so nas naši gostiteli pelali na izlet v Moravske Toplice. Tam smo poglednili apartmane pa smo poglednili, gde se leko kau-pa. Potejm smo šli na pik-

Jubilej gasilskega društva Hodoš

Prostovoljno gasilsko društvo Hodoš je praznovalo letos 110. obletnico obstoja. Ob tej priložnosti so organizirali slovesnost 24. julija, v soboto, nanjo so povabili nekaj gasilskih društev iz Slovenije in Madžarske ter eno iz Avstrije.

Jubilej se je začel ob 13. uri s slavnostnim pohodom društev, zazveneli sta himni Slovenije in Madžarske ter himna Evropske unije. Najprej je poveljnica ženske ekipe prebrala podrobno zgodovino 110-letnega gasilskega društva. Proslave so se udeležili župan Hodoša, poveljnik gasilskega društva, poslanka slovenskega parlamenta in general slovenske vojske. V kratkih nagovorih so čestitali društvu in mu zaželeli še veliko sreče in uspeha. Govori so izzveneli v slovenskem in tudi v madžarskem jeziku. Nato so izročili spominske plakete nekaterim hodoškim gasilcem. Vodjem povabljenih gasilskih društev so podarili porcelanaste spominke v spomin na jubilej. Na koncu proslave sta nastopili folklorna skupina in otroška ekipa gasilskega društva.

Po proslavi so bili gostje in gasilci povabljeni na kosilo in zabavo, na kateri je igrala mlada, glasbena skupina.

Nikoleta Vajda

**Berite Porabje tudi
na spletni strani
www.porabje.com**

Mladinski tabor v Andovcaj

Slovenska manjšinska samouprava Andovci je od 26. julija do 1. avgusta organizirala tabor za materinščino. V tabor so prišli mlajši iz Andovec, Števanovec pa iz Varaša, vse vkup dvaindvajset. Naš

Na vacalejgi je bilau goraspisano, ka »Mladinski tabor Andovci 2004«. Sprvuga so ga nej trno steli gorazvezati, dapa sletkar, drugi, tretji den so več brezi tauga eden stopaj nej djali.

Radio Monošter tō. Drugi den smo se v Slovenijo pelali. V Veržeji smo poglednili, kak mela mlin na Muri. Najbola zanimivo njim je tisto velko kolau bilau, stero je voda gnala. Pojbičke so se od

gnatje vacalejge meli na šinjaki. Pojbičke so že vsi padoši gratali pa dejkle tō. Gda smo proti Črni mlaki šli, so tak spejvali, ka je vse štrmelo. V gauštja se šetati se je njim bola vidlo, kak če bi kama kolli sli. Tau je meni sploj špaj-

napisati, ka »Slovenski mladinski tabor.« Dapa leko, ka baukse, če samo tau napišemo, ka mladinski tabor? Nikdar bi nej dau valati, ka mlajši samo tak malo znajo slovenski. Leko bi zdaj piso, ka cejli cajt, ka je tabor držo, smo se

Udeleženci tabora pred soboškim gradom.

cilj je s tejm taborom bijo, naj mlajši volo dobijo k tauma, ka do se včili slovenski jezik v šauli pa nedo tak čütli, ka je tau mujs. Liki tau, ka je tau njigvi materni jezik. Če smo s tejm taborom telko dosegli,

Pondejlak (prvi den), smo se s Porabjem spoznavali. Bili smo na Gorenjom Seniki pa smo poglednili Tromejnik. V Sakalauvci smo se pa na najbola zahodnji točki rosaga čüdivali. Teško njim je bilau ta-

tauga tanačivali, ka ta, ali eden traktor ma več mauči. Srečo smo meli, ka smo potejm v Pokrajinski muzej šli v Soboti, zato ka se je dež püsto. Najprvin sam se bojo, ka so ešče mali pa je nede brigo muzej. Dapa nej tak bilau. Dveje vöre smo odli po sobaj, tak ka gda smo na radioni Murski val bili, smo že malo silo meli. Silva Eöry nam je not pokazala študijo, ranč te so meli edno živo oddajo. Potejm smo se na kosilo pelali v Vinotoč Smodiš v Otovce. Tretji den smo pejški šli iz Andovec na Verico k lončari Karli Dončeci. Tam smo se malo vküpnamazali, potistim smo pa šli igrat nogomet. Pojbičke so sploj djizdavi bili.

»Deset brsnemo deklam pa tak volo zgibijo,« so prajli. Samo nej tak bilau! Dekle so jim dva brž brsnile, pojbičom se pa za vraga nej posrečilo gola dati. Že so skur volo zgibili, gda so njim dekle malo pistile. Brsnili so dva ali tri pa včasim mir grato.

Proti konca tabora se je že vidlo, ka smo edna ekipa gratali pa nej samo zato, ka smo

Karči Dončec je nam z velkim veseljom pokazao, kak dela lončar.

zno bilau. Nej bi se čüdivo, če bi iz varaša bili, dapa tej so skur vsi iz vasnic. Leko ka je zato tak, ka so nej bili pionirji? V šauli so mlajši »uradno« dopodnevna pa te dejo do-

samo slovenski pogovarjali, dosta vse so se navčili, dapa tau bi laž bijo. Sami sebe bi znorili. Pa tak mislim, ka tau ne vala samo za te par mlajšov, liki za cejle porabske

Mlajši so se najlepše meli v gauštji.

mau. Nejmajo možnosti »nej uradno« vküper biti, gda tau leko delajo, ka škejo. Gda sam je pito, ka je bilau najbaukse v tabori, so prajli: »Pejški na Verico titi pa po gauštji ojditi.« Z naužicom sam njim bote zrezo, tak so radi bili, kak če bi drago špilo dobili.

Na začetki sam piso, ka »mladinski tabor«, dapa tau nej pravilno. Pravilno bi mogo

mlajše. Pri tejm so nej mlajši krivi. Krivi smo stariške (leko ka najbolj), učitelji pa vsi tisti, steri bi meli možnost pomagati. Zdaj, zato ka kasneje že leko, ka kesno baude.

Dapa dja tak mislim, ka ešče nej kesno. Mi smo s tejm taborom tü na tejm bili, naj volo damo k tauma mlajšom. Tak mislim, tau se je posrečilo.

K. Holec

Na radiu Murski val je nas čakala Silva Eöry.

te že leko povejmo, ka je vrejdo bilau.

Najprvi den je vsakši eden »vacalejg« daubo v roke, ka si ga je na šinjak mogo zvezati.

rastolmačiti, zaka so gnauksvejta tau točko v Sakalauvce djali pa nej na Gorenji Senik. Poglednili smo ešče Državno slovensko samoupravo pa

OD SLOVENIJE...

OLIMPIJSKO PREMIJJE V PIRANSKEM ZALIVU

Hrvaška na zadnji noti slovenskega zunanega ministrstva glede razmer v Piranskem zalivu še ni odgovorila, predvideno ni nobeno novo srečanje mešane komisije o izvajanju maloobmejnega sporazuma med Slovenijo in Hrvaško, datum srečanja s hrvaškim zunanjim ministrom Miomirjem Žužalom pa tudi še ni dogovorjen, je na novinarski konferenci povedal zunanji minister Ivo Vajgl. "V Piranskem zalivu trenutno vlada olimpijsko premirje," je dejal, dodal pa, da žal ne more zagotoviti, da ne bo prihajalo do novih incidentov. Minister je še kot nepotrebno označil zamisel o oblikovanju slovensko-hrvaške komisije zgodovinarjev in pravnikov po vzoru podobnih z Italijo in Avstrijo. Slednji sta se namreč ukvarjali s problemi, nastalimi v vojnah, po njegovi oceni pa s Hrvaško Slovenija nima nobene obremenjujoče preteklosti.

KMETIJSKO ŽIVILSKI SEJEM V ZNAMENJU ZDRUŽENE EVROPE

Kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni, ki se bo začel 28. avgusta, tudi po vstopu Slovenije v EU ostaja most med državami in regijami. Ob tradicionalni predstavitvi kmetijstva, živilskopredelovalne industrije, vinarjev ter industrije opreme in strojev za kmetijstvo bodo sejemske novice povezane predvsem z vstopom Slovenije v EU. Pri tem bodo imele po napovedih organizatorjev pomembno vlogo na sejmu tudi državne ustanove, kmetovalci in industrija pa se bodo seznanili z novimi zakonskimi in strateškimi usmeritvami. Na sejmu, ki ga bo odprl predsednik vlade Anton Rop, se bo na 55 tisoč kvadratnih metrih površin predstavilo 1410 razstavljalcev iz 21 držav.

Med skupinskimi razstavnimi prostori iz tujine organizatorji posebej omenjajo predstavitev Nemčije v organizaciji njihovega kmetijskega ministrstva ter avstrijske Štajerske v organizaciji okraja Radgona, predstavili se bosta tudi kmetijski zbornici iz avstrijske Štajerske in Koroške, zanimivi pa bodo tudi nastopi novih pristopnic EU z informativnimi stojnicami.

Blatograd je slovansko/slovensko ime za **Zalavár**, gde je v 9. stoletju emo svoj grad slovanski knez Pribina, in šterog je bilau „glavno mesto“ panonski Slovanov. O zgodovini tisti cajtov je gospaud Jožef **Košič** - plebanuš na Gorenjom Siniki v začetki 19.

V „malom Balatoni“ se ne more kaupati, kak bi človek brodo. Tau je gnes narodni park, v šteroga leko skupine dejo samo s posebnim dovoljenjem in strokovnim vodičem. Sombotelčani so se po narodnom parki vozili z busom tri vöre. Vmejs so malo stanili, pa pe-

do, ka so prej inda svejta popevge tak brodili, ka tau je nej ftič, liki riba. Zatok so go v petek pa v posti prej leko geli. Drugi zanimivi ftič je biu kor Moran, madžarski „kärökaton“. Tej, srmacke, ne morejo si perge namazati z žirom (faggyú) kak rece. Po tistom,

tak krepko, ka od toga se listke posišijo na grmaudvje. Dosta takši posušeni grmov smo vidli v vodej.

Na konci narodnoga parka smo si eške poglednili bivole (bivaly). Gnes majo po cejlo Madžarskoj samo kauli 100 bivolov in samo v rezervatumi (Kis-Balaton, Hortobágy, Hanság). Bivole so tam meli, gde je müzge bilau, ka se trnok radi kaupaujo pa v blati kobacajo. (Kak vidite na kejpi tö.) Bivoli so trnok krepka mara. En bik 1200 kg vaga, krava pa 800. Krave na leto 1000-2000 literov mlejka dajo, trnok mastnoga (8%).

Gospaud Jožef **Košič** so eške tau to napisali, ka je **Pribina** „sproso mešnike od soligradskoga (salzburgi) pišpeka, ki bi slovensko lüstvo vu kerštšanskoj veri podvčili ino okerstili. Tejs so Slovenom po slovensko predgali kerštšanske istine i zato tudi v svojem apostolskom deli tak naprejdüvali, da je prousto lüstvo skoro zvekšega kerštšansko postanilo ...“

Gda je Pribina mrau, je njegvi sin regero tadale. „Pribinov sin Kocel... je tudi dober skerbengospud bio za svoje tükašnje Slovene ... je prišo k Slovenom med Mürov i Rabov stanüvajočin v zimi z jagerijov se razveseljeval. Tu se je ešče vno go panonov najšo, šteri so najmre več žen majouči, za toga volo nej so k kerštšanstvu pristaupili. Tem je z lejpa vero kerštšansko priporočao, one je pa pohvalo, obatrivao i pokrejšo, šteri so že perle na pravo vero katoličansko stanili ...“ - piše Košič.

Na prošnjo Koclja je papa II. Hadrijan 869. leta imenüvo Metoda za nadškofa (eršek) panonski Slovanov. Brata Ciril in Metod sta bila slovanska apoštola, sta vönajšla slovansko pisalo, sta mašüvala v slovanskoj maternoj rejči. V Zalavári so 1985. leta postavili spomenik Ciril in Metodi. Od tistoga mau ta spomenik večkrat gorpoiškejo slovanski narodi, šteri živijo na Madžarskom. Letos so ojdli tam Slovenci iz Budimpešte, sombotelski Slovenci pa 14. avgustuša. Pri spomeniki so

Sombotelčani pred Cirilom

stoletja - tak piso:

„... Po smerti Karola Velkoga ... so poganski Moravci svojega vojvoda po imeni Pribino pretirali, zato ka se je prouti njihovoj volji püsto okerstili ... Pribina je ... od casara Lajoša I. doubu prece prestrano zemlišče vu Panonii. Tou Privinovo lastinstvo je od Blatne jezere vösegnilo do Rabe i Müre, od te gori v Optüj (Ptuj), odned prejk Drave i Save do Kupe (Kolpe), tam odned pa doli do Pečüha. Tak so železni i salaski Slovenje tudi v Pribinovo deržanje spadnoli i njegovi podložniki bili.“

Pribina si je svoj grad dau zozidati pri reki Zala na tistom kraji, gde je bole plitva bila, ka so tü leko prejk ojdli. Okauli Blatnoga jezera pa je takšo müzge bilau, kakšo je gnes na den videti samo v „Kis-Balatonu“. Pribina si je svoj grad zatok dau zozidati v müzge, ka bi se s trem brano pred tihinci, tihinskimi sodaki.

ški tö ojdli. Na srečo so dosta ftičov vidli, o šteraj so se do tega mau samo v šauli včili ali v knjigaj šteli.

Kis-Balaton

Zanimivi so bili tisti ftiči, šteri so „pejski“ leteli po vodej, mesto toga, ka bi se po lufti nosili. Madžarsko se zove ta ftič „szárcsa“, slovenski črna lisca. Vodič nam je pripovej-

gda si kakšno ribo vlovijo v vodej, morejo en cajt na vej kaj sedeti in si perge pa perauti sišiti. Dosta smo je videli,

ka na vej kaj žalostno sedijo. Ništerni so plajutali s parauti, ka bi se skem prva posišili. Kak tam sedijo, vmejs njim včasik kaj „vujde“. Tau pa je

v Blatogradi

gorparštelci, ka je Jožef Košič piso o Pribini, Kocliji, Cirili pa Metodi. Spomnili so se tudi Janoša Kúhara, šteri je v cerkvi na Gorenjom Siniki dau namalati Cirila in Metoda. Dušan Mukič pa je gorprešto **Očenaš** v geziki, v šteroj sta gučala in pisala Ciril in Metod (starocerkvenoslovanščina). Po tistom so Sombotelčani tázmolili Očenaš v porabskoj slovenščini. Tak so čúli, ka so ništerne reči skor gnake. Od Dušana so eške zvdóli, ka je „cirilico“ nej Ciril vónajšo. Ciril je vónajšo prvo slovensko pisalo „glagolico“. „Cirilico“ so vónajšli Metodovi vučeni-ki.

896. leta so Madžari prišli v *Karpatški bazen*. Od slovenski narodov, šteri so tú živeli, pa so ništerne rejči tó prej vzeli od nji. Napriliko: brana - borona, grablje - ge-

reblye, jarem - járom, jasli - jászol, kokoly - konkoly, kosa - kasza, len - len, lopata - lapát, sliva - szilva in tak tada- le. Slovanski narodi v Spodnji Panoniji so se zvekšoga vkúpzmejšali z Madžari, se pomadžarili. Ništerni Slova-

ni, Slovenci pa so se stisnili v kaut, med Múro in Rabo. Tau so bili naši stari stari starci, na štere so se sombotelski Slovenci spominali v Zalává-ri.

Na pauti domau so si pogled- nili eške muzej Ferencá De-

áka v vesi Kehidakustány. Lani je bila 200. oblejtnica rojst- va madžarskega politika, šte- ri se je 1867. leta „zglijo“ z Avstrijo. Ekskurzija sombo- telski Slovincov se je končala na Deákovom brejji v vesi Zalakoppány. Tú ima članica društva Zsuzsa Barcza gorice. Gospa Barcza je pred 20. lej- tami ustanovila fundacijo (alapítvány) za narodnostne vrtce v Železni županiji, štera pomaga našim porabskim vrtcem tó. V zalski gorici se je do kmice daleč čúla sloven- ska pesem. Dugo smo vódr- žali, ka nam je naš andovski padaš Karči Holec iz Murske Sobote zavolé zaseke pripelo. Za zaseko pa za obed pa smo dobili penezé od *Zveze Slo- vencév na Madžarskem*, za štero se lepau za(h)valimo.

Marija Kozar

Bivoli se namakajo.

Z ljudsko pesmijo okrog Pohorja

Gornjisenički ljudski pevci smo dobili povabilo iz Pameč pri Slovenj Gradcu. 1. avgusta so meli prireditve z naslovom: *Z ljudsko pesmijo okrog Pohorja*.

V nedelo, 1. avgusta, smo se odpelali v tou leppo sloven- sko pokrajino. Čudoviti bre- goví, doline in planine so se od daleč lesketale. Njive so leppo obdelane, travniki na strni bregovaj so leppo poko- šeni. Ne vem, kak je leko tak lepou pokosijo, ar so tisti bre- goví tak strmi, kak če bi gor po steni šli. Gorski svejt je za mene čudovit. Tak sam vidla, ka je naše pojbe in dekle tó brigalo, kak se vzimi dá tú živeti.

Kumin smo se vónagledali, smo že prišli do kraja, gde smo meli zgučano, ka do nas čakali naši gostiteli. Dva gos- pauda sta šla z autonom pred našim kombijem, prva sta povedala, naj se ne boji- mo, ka mo se pelani na visoki brej, gde stoji samo cerkev. Hiše so pa v dolini.

Tau je lejpa romarska cerkev, posvečana sv. Ani. Na tou ne- delo so meli proščenje, bučo.

Pri sv. meši je igrala pihalna godba. Sveto mešo smo malo zamidili, dapa blagoslov smo dobili. Na konci sv. meše je godba igrala, verniki so darú- vali, na oltar so dali darove, župnik so pa dali svete kej- pece.

Po obedi se je začno kulturni program, bilo nas je osem skupin. Povezovalec je biu v

čúdni obleki, delo je hece, naj bi leko zmejšo nastopajoče. Srečo smo meli, ker nas je na konci, gda smo že spopejvali, začno mejšati. Tou nam je te več nej škaudilo. Mene je pi- to, zaka smo iz Zgornjega Du- ppleka in z Goričkoga. Pove- dala sam, ka smo nej iz Zgor- njega Duppleka in nej z Gorič- koga, liki mi smo iz Porabja

na Madžarskom. Na tou smo dobili en velki aplavz.

Dobili smo leppo sliko sv. Ane, matere Marije, štere kip je na oltari te lejpe stare cerkve. Na tom velkom kejpi piše: *»Mat- erni jezík je prvi božji dar. Zanj moramo skrbeti pred vsemi drugimi jeziki, da ga častimo, likamo, da radi slo- vensko govorimo, prepeva- mo in se veselimo.»*

K tou lejpoj staroj cerkvi se leko pela ali ide peš. Lústva je bilo prevnaugo. V cerkvi je malo mesta za sejdati, več je za stati, samo so starejši sej- dli, vsi drugi so stali. Tú se pokaže srčna kulturna lidi, v tom letečom svejti, gde nejga časa za drugoga človeka. Za zaključek programa je Tine Lesjak s svojo harmoniko dau glas za sveto pesem *Lepa si lepa, roža Marija*. Vsakši je leko popejvo tou leppo Mari- jino pesem.

Zahvalimo se vsem, ki so nas povabili. Hvala Slovenski zvezi pa sekretarki Klari Fo- dor in sodelavki Gyöngyi Baj- zek, štera nas je sprevedila na tou leppo pout na Pohorje.

Vera Gašpar

... DO MADŽARSKE

Spremembe v vladi

Premier Péter Medgyessy je 18. avgusta najavil, kakšne spremembe načrtuje v madžarski vladi. Poleg zamenjav dveh ministrov je ustanovil novi resor, ministrstvo za raz- voj, ki ga bo vodil dosedanjí državni sekretar na finančnem ministrstvu János Veres. Novi minister za delo bo Imre Sze- keres, dosedanjí državni sek- retar Úrada ministrskega pred- sednika, ki bo zamenjal Sándor- rja Burányá. Delo Ferencá Gyurcsányá na čelu ministrstva za šport in mladino bo opravljal Etele Baráth, dosedanjí držav- ni sekretar. Vprašljiva je tudi pozicija gospodarkega mini- stra Istvána Csillagá, ki ga pa premier ne more zamenjati brez soglasja koalicijskega par- tnerja, Stranke svobodnih de- mokratov. Premier bo zame- njal tudi nekaj državnih sekre- tarjev, med njimi državnega sekretarja za nadzor tajnih služb Andrása Tóthá, ki ga bo nasledil Gábor Juhász, name- stnik vodje poslanskega kluba socialistov.

Ob zaključku redakcije smo zvedeli, da je Péter Medgyessy ponudil odstop, ki je bil spre- jet.

Programi, prireditve

- Osnovna šola Cankova je od 23. do 25. avgusta organizirala 6. likovni tabor z naslovom »Po sledéh naše preteklosti«, kate- rega so se udeležili tudi učenci iz OŠ Gornji Senik.

- Sombotelška slovenska sa- mouprava in Slovensko kultur- no društvo Avgust Pavel prire- jata v Slovenski hiši v Škanznu likovno razstavo Ernesta Bran- sbergerja iz Murske Sobote. Na slikah je predstavljena Can- kova in okolica. Z razstavo, ki jo bodo odprli 28. avgusta, se bodo spomnili Avgusta Pavla, ki je bil rojen v tej prekmurski vasi.

- 4. septembra prirejajo v Ka- puváru, v županiji Győr-Mo- son-Sopron, narodnostni dan, na katerem bo sodelovala tudi otroška folklorna skupina OŠ Števanovci.

Dva lejpa zaslüženiva dneva

V Števanovci že peto leto dela slovenska gledališka skupina. Letos so že štrto igro nut pokazali z velikim uspehom. Igre njim pišem jaz, režiser je pa Laci Kovač. Igralcov je sedem, v štirij lejtaj je nišče nej vkraj pa nej vcuj staupo. Tistoga ipa se je tau tak začnilo, ka so v vesi meli kakše prire-

navčimo in nam je lepo, ka nekakoga briga našo delo. Letos si je pa skupina ime tü dala, etak so oni: Veseli pajdaši. Od sprtolešnje premiere smo že imeli več nastopov z nauvo igro. Laci Kovač, ki skupino vodi, si je nika zmišlo pa je tak pravo: »Za te velke trüde volo so igralci ja

»Veseli padaši« v Kopri

ditve pa te mi je Berta Dončec napona dala nalogo, naj napišem takšne skeče, kak sta na vogrskoj televiziji Mariška pa Juliška. Samo ka so po cajti oni s tejm več nej zadovolni bili pa so vküpsprajli edno »ekipo«, štera de prej slovenske igre naprej davala. Etak sam dobila za nalogo, naj napišem edno dukšo igro za več igralce. ka na vsakši vüzenski pondej jak nauvo igro notpokažejo. Ernest Ružič, novinar etak začne svoj članek v časopisi Porabje: »Od leta 2001, natančno od 16. aprila, imam velikonočni ponedeljek rezerviran za ogled gledališke premiere v Števanovcih.« Iz njegovi člankov se dosta kaj

vredni nika lejpoga. »Etak je pa organizero za dva dni povčivanje na morji. En tau stroškov smo si sami plačali, vekši tau smo si pa na natečajji »prislužili«. 4. augustuša smo se zazranka rano, v tretjoj vöri napautili. Tau tü moram napisati, ka so name tü s seov vzeli, brez mene prej eden stopaj ne dejejo. Ge sam se pa s veseljem dala nagačati. Meni je tak tau edina prilika bila v tauj leti, ka sam malo od daumi šla. Tak rano sam malo eške zaspana bila, pa sam tak mislila, ka oni tü pa mo te tak malo drejmali po pauti. Samo ka bi tau nej ta »banda« bila, če bi leko edno minuto zaspo. Če je kmica bila, za toga volo, če

se je zorilo, za toga volo, če je sonce gor šlau, za toga volo, liki smej, dobra vola sta nej sfalila. Paut je do Kopra tak 6 vör duga, depa sto je pa tau napamet vzeo. Naš »pilot« Pišti Žökš je s svojim kombinom samo tak požiro kilometra pa je ranč nindar nej za blaudo. Iстина. ka smo ma tüj pa tam kaj pomagali, depa zvün Lacina Kovača bi največkrat baukše bilau, če bi mi drügi tüma bili.

Med potjov smo pa zatok vse lepote napamet vzeli, se čüdivali sploj lejpim pokrajinam. Vidli smo, kak delajo na cestaj, kak zidajo ogromne via dukte na nauvi autocestaj. Pa te smo zaglednili morje! Nistarni od nas so eške nej vidli morje, za nji je tau posebno doživetje bilau. Ranč zatok so že sploj čakali, najskrajek pridemo k morji, da bi ga leko malo »pobaužali«. Samo ka je tau zatok nej tak nagnauk bilau. Gda smo v Kopri najšli naš apartman – šteri je sploj lejpi biu – te smo se vöspakivali. Devet nas je bilau, od toga sedem žensk. Več mislim nej trbej povedati. Etakši gvant, etakše lače, sandali, vej ga baug, ka vse je naprej prišlo. Tau sta moška več nej mogla gledati pa sta se v kopalnico sprajla v vüpanji, ka tačas se ona skaupata, se ženske vküp poberejo. Pa je tak bilau. Depa ka mislite, zakoj? Zatok, ka je že vsakši sto na morji biti. Nej smo čutili trüdnosti zavolo 6-vörne vožnje, hajde, šli smo v Izolo, v Simonov zaliv.

Kak so tau uživali, tau je nej za povedati. Do večera je šlau kaupanje, med tejm smo pa zatok kaj zeli pa spili tü. Večer smo že od pet do glav trüdni bili, gda smo šli nazaj v apartman. Samo ka je Laci Kovač tak pravo, ka smo nej zatok prišli tak daleč pa na takšo imenitno mesto, ka bi zdaj tüj na postalaj »dögnili«. Povečerjali smo, pa te hajde, v Portorož, Piran, poglednit vse, kaj je lepota, bogastvo. Kama so se nej mogli pelati, so šli pejški. Ge sam ostala doma, sam na skrbi mejla naš »dom«. Gda so domau prišli, so tak djajckali kak kakši mali šcenci.

Obnavljajo učilnico za telovadbo v števanovski šauli

Malo več kak eden keden pa se z nauva začne šaula. Na te čas morajo zgotoviti s farbanjom pa z obnavljanjom. V števanovskoj šauli tak fejst delajo pa klepajo, ka se cejlak vö na paut čüje.

• *Kakšno obnavljanje je v šauli?* pitam Lacija Kovača, števanovskega župana.

»Farbali smo pa bejlili, zdaj pa, ka je že najbola potrebno bilau, učilnico za telovadbo obnavlamo.«

• *Ka trbej obnavlati na učilnici za telovadbo?*

»Obnavili smo strejo, zato ka že dež üšo, je notra tekla voda. Od te vode je s plafona že majter dolalet. Edna ružonica je pa tak prka gratala, čüda, ka nej dolaspadnila. Leko povejmo, ka je že nevarno bilau v tej učilnici biti.«

• *Ka ste delali s strejov?*

»Na učilnici je gnaka streja bila. Z deskami pokrita, na deskaj pa bitumen. Tak so izolirali strejo. Tašo so gnauksvejta delali, gnesden več ne delajo. Mi smo go tö več lejt vsigdar z nauva izolirali, dapa itak se je prejk zmočo plafon. Tau leto smo si tak zmislili, ka redno strejo dejamo gora pa pale. Vüpan, ka potejm več nemo probleme meli s strejov. Strejo sta dva verička cimermana naprajla. Je že kreda!«

• *Ka eške trbej obnavliti?*

»Dosta vse bi trbelo, dapa samo telko obnavlamo, ka je najbola potrebno. Zavolo pejnež. Voda nej samo vrkar notra tekla, liki spodkar tö gora prišla. Zato ka tam tö nejga izolacije. Zdaj smo omet mejter pa pau visiko dolazmlatili, zato ka se je že tak sam od sebe dolarüšo.«

• *Ka baude te s tejm?*

»Z majtrom se nazaj notra spuca pa z deskami pokrijemo tak, naj se leko lufta.«

• *Kelko je koštalo, ka ste do tejšga mau delati?*

»Več kak osemstau djezero forintov.«

• *Od kec ste na tau pejnaze sprajli?*

»Od Državne slovenske samouprave pa od Urada za narodne in etnične manjšine.«

• *Kelko mlajšov bau v septembra v učilnicaj?*

»Vsevküp 29. Žau, samo enoga učenca mam, steri de prvi klas začno.«

K. Holec

Na dugi den je vsakši frišek stano pa samo tau čako, gda mo se šli kaupat na morje. Berta je vönajšla, ka mo šli z nauvi v Izolo, zatok ka si je ona etak zamerkala tau mesto. Na, tau samo za smeja volo.

Te den so naši z drugimi vred, ki so se kaupali, telovadbo meli tak pau vöre dugo. Edna mlada animatorka njim je dirigerala. Ugotovile so, ka je v vödej ranč nej takša norija telovaditi. Med tejm so pa začnila goreti pleča, tak ka gda smo šli domau, je velko djajckanje bilau.

Te den smo se že pripravljali za paut prauto dauma. Dapa te den moramo eške nika lejpoga doživeti! Med potjov smo zavili prauto Postojske

jame pa smo tam nut plačali eden ogled. Nepozableno je bilau! Trüdni, vse zmantram smo se pelali domau. Med tejm nam je pa napameti ojldo vse veselo, ka smo doživeli. Povejmo, kak je Berta doj s postelev spadnila, ka je prej tak dünilo, ka je Žökš v drugoj sobi gor skočo, ka je mislo, ka grün mlati. Zdaj gda smo že doma, smo si vopočinauli, samo na tau mislimo, ka bi eške drgauč tü lepau bilau etakšo paut organizirati. Ge tak mislim, ka tačas, ka takši aktivisti, takši voditelji gestejo, de mogoče. Pa te z nauvi delati, delati, delati je potrebno. Veseli pajdaši, lepa vala, da sam leko z vami bila.

Irena Barber

Kar nalašč bom pripovedovala (humoreska)

Res velika izguba spremembe družbenega sistema je, da ljudi niti najmanj ne zanimajo doživljajska poročila o trabantnih ekspedicijah v tujino. Kje so že tisti lepi stari časi, ko smo se vrnili iz zamajškega konzervnoluksuznega potovanja, ki smo ga financirali iz petdesetdolarskega valutnega kontingenta. Spomladanski veter jih je odpihnil kot zadnje kupce lanskega snega. Sedaj vsak potuje, na vzhod, na zahod, sem in tja, licitira pri sosedu, pri kolegu, pri prijatelju, razen če nista potovala skupaj. Toda koliko je vreden doživljaj, če ga ne moremo deliti z nikomer! Niti polovice ni vreden! Zato sem se trdno odločila, da bom pripovedovala o svojem potovanju na Japonsko, pa četudi se bo svet postavil na glavo. Le dobro mora biti vse organizirano. Potem se pa lahko otepajo z vsemi štirimi in še ne vem s čim, toda zaman! Povabila

sem torej prvi turnus. Zamudili so.

- Oprostite, imeli smo prometni zamašek.

- Nič hudega. Veste, tudi jaz sem letos preživela v Tokiu velik prometni zamašek. Avtomobilska kolona je bila dolga tri kilometre. Ure in ure nismo mogli niti naprej niti nazaj.

Niti usta niti oči niso zadržale. Vsi so poslušali tako naravno, kot če bi bilo za nas vsakdanje, da v Tokiu pride mo v prometno zagato. Preden nadaljujem, zajamem sapo. To je bila napaka, ker prevzamejo besedo.

- To je tisto! Te prometne zagate so vzroki znatnega upadanja populacije. Človek zamudi randi, odnosi se pokvarijo, pari se razidejo. No in tu imaš »rast« populacije! Z daljinskim usmerjanjem to ne funkcionira! Ah, kako čudovito je bilo na Mauritiusu! Med dolarskimi milijarderji luksuznih hotelov v senčnih

palmovih gajih. Seženj od tebe razkošje.

Konverzacija poteka ponovno v nezaželjenem toku! Pozno je. Kozarci so presahnili. Senzibilno slovo.

- No, le počakajte! Drugič se ne boste izvlekli tako enostavno! - si mislim.

Temeljito se pripravim. Na letališču si nabavim nekaj japonskih škatic za vžigalice, za vsak pepelnik po eno, serviete in podloge za kozarce z vzorcem češnjevih cvetov. Doma izpraznim eno sobo, napolnim jo s preprogami in blazinami. Stole odnesem ven, noge mize dam skrajšati, na steno pritrdim ogromno pahljačo. Polmrak in japonski duh v sobi. Pri frizerju si dam pobarvati lase na črno in si jih dam počesati v japonski svitek. Obležem japonski kimono s širokim pasom, z ogromno pentljo na zadnjici. Oglasi se zvonec. Vključim gramofon, zadoni japonski CD. Hitim k vratom, v kimonu

s pentljo odprem vrata. Vabim jih v poajponjeno sobo, kjer počepnejo okrog znižane mize. Na mizi čaj v japonskih kozarcih, bambusove palice so jedilni pribor. Po sobi je z nemarno eleganco razmetanih nekoliko japonskih časopisov. Opravičim se zaradi »nereda«. Razumevajoče namigujejo na šolsko zbiranje starega papirja, ki bo naslednji teden. Nad temo so se zgrnila mnenja. Pogovor poteka ponovno v nezaželjenem toku. Razdelim japonske podloge za kozarce.

-Kako so praktične, za enkratno rabo - pripomni. Za bodočnost bodo značilni enkrat uporabni krožniki, namizni prti, jedilni pribori. To bo vojna napoved varstvu narave.

- In mojemu japonskemu miljeju - si mislim.

Položaj postaja brezupen. Z bambusovimi palicami jedo bambusove vršičke, čepe srebajo japonski čaj in vse to delajo tako naravno, kot če bi

bili v menzi in bi jedli kosilo. Čakam, da zajamejo sapo. Ne zajamejo je.

- Zavidam pedagogom. Oni pa res lahko pripovedujejo o svojih japonskih doživljajih. Pod pogojem, da imajo dovolj denarja za tako potovanje! Dijaki so celo navdušeni! Veseli so, da niso vprašani. Zbirajo vprašanja za naslednjo uro. Studirajo japonsko. Zapravljajo čas z vprašanji. Vse do zvonjenja - si mislim.

Zmanjka hrane in pijače. Gostje se poslavljajo. Zopet je zmaga na njihovi strani. Pokličem po telefonu agencijo za duševno pomoč. Opisujem jim svoje doživljaje. Poslušajo me do konca. Pomirim se. Fenomenalna ideja! Ustanovim firmo: telefonsko agencijo za poslušanje potovalnih doživljajev seveda s komercialno linijo. Uspeh je zgotovljen!

Suzana Guoth

Pismo iz Sobote

Inda je lepše bilou ...

Sejdlji smo v krčmej, ge, moaj padaš Edi, njegov oča Fredi pa njegvi padaš Bedi. Pomalek smo metali karte, naraji pili špricere in se bole po tiu ma kak pa na glas zgučavali. Biu je tou eden trno lejpi moški večer. Po dvej voraaj smo karte vküper ličili in smo ške samo naraji pili in se tadale zgučavali.

- Trno dobro vino pigemo v tom špriceri, - je začo od pijače gučati moaj padaš Fredi. - Takšo ne točijo vseposedi.

- Na, na, na, bole pomali si deni, sin moaj, - njemi je v rejč stoupo oča Fredi. - Inda so v vsikšoj krčmej meli dobro vino. Gnesden je vcejlak ovak. V moaji mladi lejtaj je nej bilou lagvoga vina. Pa krčme so mele nekaj lepše pa boukše vonapravlene. Takši gnesden več nega.

- Istino maš! - je kujj dau svojo rejč Bedi, gda je skončo Fredi. - Takšoga več nigdar nede, kak je včas bilou. Bole, kak si

brodim, bole sam gvüšen, ka je inda lepše bilou, - se je vidlo, kak če se bi Bediji nut v lejvo okou potegnila skuza.

- Tou si trno lepou povedo, - je nikši bole skuznati grato eške Fredi. - Inda je lepše bilou. Eške poumniš, kakše dobre noute so inda vedli muzikaši špilati? Boug moaj, vej pa takšo gnes več niške ne vej! Vej si pa samo tou krčmou pogledni. Gda je eške mejla stari šank, pa tiste žmetne stouce z ledrom notrapotegnjene... Tisto je bila krčma, nej pa tou gnesden, - je odplavo nikam ta daleč nazaj v mlada lejta. Vküper z njim je ta nazaj odišo eške Bedi.

Tak sta Fredi in Bedi bloudila po stari časaj, v steri so vejdlj, kak se küja pravi gulaš, gda so kölnarce eške bile kelnerce, nej pa gnes, ka ranč ne vej več rednoga špricera vküper zmejšati. V tisti indašni časaj, gda je lepše bilou, je eške WC meu boukšo sago. Vse takšo sta se zgučavala Fredi pa Be-

di, ge pa Edi pa sva samo špicila vüje in si brodila, ka vse sva ta zamidila, ka sva se tak kesno narodila. Možakara sta že rejsan skur djoukala za indašnji lepšimi lejtimi, ka sva jiva škela dole staviti, dapa nikak nama je nej gratalo. Raj sva njiva tamnjala in šla v drugo krčmo, gde so bili bole mladi lidge, dapa vseeno sva müva že bila za nji bole starejšiva. Malo smo pili, se zgučavali in tak je guč prišo na slivojco. Dobra slivojca je bila, dapa ...

- Nema lagvoga žmaja, samo ka te vedli, v moaji mladi lejtaj je bila boukša, - je začo Edi. - Takše gnesden več niške ne vej vözažgati. Vi, mladi od toga nika ne vejte. Inda je vse ovak bilou. Če povem malo ovak, inda je lepše bilou in slivova palinka je tö mejla boukši žma, - je gledlo skozi okno, kak če bi se mimo pelala že davnik preminouča lejta. - Ja, ja inda je lepše bilou, - sam ške ge dau kujj svoj glas.

- Če si samo zbrodim, kak smo se pred lejtimi vsi v tom varaši poznali. Gnesden je vcejlak ovak. Boug moaj, bole si brodim, bole vejim, kak je inda lepou bilou, - me je v očaj začo lečou nika skuznatoga smijcatti.

In sva ge pa Edi bila skur kak Fredi pa Bedi. Vö sva spravila, ka je listje na drejvaj bilou bole zeleno kak gnesden, snej je biu bole bejli, voda bole vodena in clovek je biu bole clovek. S špricerami sva zalezjala tisti lepši inda, pa bole kak sva zalezjala, bole se nama je tisti inda vido. Tak, ka bi najraj za tresti lejta nazaj skoučila.

- Leko, ka je inda lepše bilou, - se je zglasila mlada kölnarca za šankom. - Ge od toga nika ne vejim povedati, ka sam eške trno mlada. Dapa vejim nika drugo. Moja stara mama mi je prajla, ka vsigdar geste nekši čas, ka lidge pravijo, kak je inda lepše bilou. Tak so gučali njoj, pa so od toga gu-

čali telko stari kak una pa tak tadale. Mi je pa eške pravila moja baba, ka od indašnji lepši časov začajo gučati tisti, ka se že bole staro čütijo. S tem, ka se spominjajo za nazaj, se škejo prijati za mlada lejta, stere več nigdar nede nazaj, - je zgotouvila mlada kölnarca in nama natočila noviva dva špricera.

- Vejš, ka, - je prvi prišo k sebi Edi. - Zranja de lepše, kak je inda bilou!

- Že gnes je lepše, kak pa je včera bilou, - sam veselo povedo tak na glas, ka me je čula cejla krčma.

Raj vam vö ne ovadim, kak sva se začala čütiti za trno mladiva možakara. Istino, ka naj je nika smijcalo po ledvaj pa ka je meni nika poukalo v šinjeki, njemi pa v koleni, dapa gnes je lepše, kak je inda bilou, sva gučala cejli večer pa eške dugo v nouč.

Miki

Čüdna erbija

Edni pravijo, ka je istina bila, drugi gučijo, kak si je nekak vse vküper vözbrodo. Naj bou eno ali drugo, istina je, ka je držina Cigüt bila trno velka in ka je bila tak malo čüdna držina. Pravijo, ka je bila takša zavolo staroga Cigüta, steri je ženi dvanajset mlajšov naredo, drugi pa gučijo, ka zavolo lagve vode v njinom stüdeneci. Kak koli že, bili so oča Cigüt, njegva žena Amalija, edenajset dekel in eden pojep. Naj so bili čüdni ali nej, že od Cigüta dejdek je emo dosta zemle, oča dvanajsti mlajšov je emo eške petkrat več njiv, travnikov in gouške.

»Ka njemi tou pomaga, če pa sreče nega v držini,« so gučale nevoškene veške lampe, gda so ga vidli na poštiji, kak si na bejlom konji sam s seuv zgučavle.

»Nekak bi mogo doj zapovedati, ka takši lidge majo telko mlajšov! Vej de pa pomalek v vesi več zmejšani lidi kak pa normalni,« so se vedle zglasiti veške klajfarce, gda so nej mele v piskri drugo kak gra pa kapüsto, od Cigütovi pa se je vlejka saga po friškom pečenom mesej. Tak so živel vesi pa Cigütovi, vsikši na svojom brgej. Samo tü pa tam so meli poštenje pri možakarju, gda je prilika staroga Cigüta prinesla v krčmou in je vöplačo, ka stoj pigé. Tam so ga nagnouk vsi meli radi, ga držali za najveškoga poštenjaka, njemi stiskavali rokou kak najveškomi padaši in se njemi v rit vlekli, naj iz njegve debele bukse eške kakši pejnez za pijačo vö potegnejo. Cigüt je nej biu škrkljivi, pa s pejnezami je tó nej razmeta vo. Plačo je dvej ali tri runde, po tistom pa domou k držini, kravam in konjam.

»Stari vrag je tak dugo drego svojo ženo, ka njemi je po edenajsti deklinaj dun pojava na svejt spravila,« so kodakale veške ženske, gda je Franc Cigüt neso h krsti

sina Djoužeka. Dapa nut v njem se je nika velkoga nej godilo. Sina je meu gnako rad, kak je vedo lübezen talati med vse svoje mlajše. Samo tou ga je žalostilo, ka je njegva žena Amalija po sinovom rojstvi vse bole vnela, kak če bi njoj ranč sin vöpotegno slejdnjo mouč. Eden mejsac po krstikaj so spejali mešo njenoi blajženoj duši. Tak so zdaj najstarejše dekle prejk vzele od matere delo, in gda ji je Cigüt pogledno, kak so se toga prijalje, je žalost za ženo gratala malo menjša. Vküper so držali, kak če bi bili eden clovek.

Dapa lejta so se obračala kak jesenski vöter in z njim njiji žitek. Vsikši den, mejsac pa leto je prineslo kaj novoga, kaj ovakšoga. Držina je pomalek začala raznok iti. Tak je od douma odišla prva čer in za njo druga, pa tretja, pa

Najstarejša čer Amalija, menje je dobila po pokojni mami, je po zgotovljeni srejdnji šouli ostanila v velkom varaši. Stari je biu trno veselí, kak dobro je zgotovila šoulo in je grato žalosten potistom, ka si je najšla v varaši moža in službo. Samo na velke svetke je odla domou. Ranč tak se je godilo z Ano, menje je dobila po pokojnoj babi, pa z Regino, krstili so jo v spomin na mamino sestru. Štrta sestra je odišla za krüjom v Merko, peta na Nenško, šesta v isti varaš kak prva, sedma v eden drugi varaš, oustva ... Pomalek sta ostanila na zemlejsamo eške oča in sin.

»Ja, odišle so za krüjom po svejti. Boug moj, na našoj zemlej zraste krüja za tri takše držine, kak je naša. Une pa so šle...« ga je ob večeraj obimala žalost, pa je po lasaj boužo sina in njemi dopovedavo, kak un nigdar ne smej oditi od njega, nigdar ta pistiti zemlou.

Djoužek je grato reden možakar, velki, ka je takšoga

nej bilou v vesi. Dapa eške itak so ga zvali Djoužek. Delo je na zemlej, se vedo dobro vözravnati, deklina so gledale za njim, ene samo nanjegovo verstvo, tiste guče od čüdne držine so vömenili nouvi guči.

»Ka njemi pomaga takša bogatija, če pa nega sreče v držini. Dekline so odišle vsikša na svoje, stari je že cejli betežen, samo eške s sinom ma veseldje. Dapa njemi nikak ne diši držinski žitek. Zaman so zemla, konji, krave pa lejs, zaman velki ram, če nede vnukov, ka tou prejk vzemejo,« so mleli klajfarski mlini.

Cigütov sin pa je prebiro med deklinami in ena se njemi je nej vidla. Na, trbej praviti, ka se njemi je kakša na začetki povidla, po kakšnom mejsaci ali celou enom leti pa več nej in tak so tekla lejta.

»Za sebé se brigajte, nej pa za mojo ženo!« je vđaro v krčmej po šanki, gda so malo preveč dregali vanga, gda si kakšo najde. »Moja žena je moja briga, nej pa vaša!«

Vse bi bilou vredi, če bi tou poslušou samo v krčmej. Dapa vse bole se je od toga škeu zgučavati oča Cigüt. Naj se brž oženi, so ga na red gemale sestru, gda so na rejdkí prišle domou. Ništerne od nji so že mele vnuke. Bole, kak so ga napelavali, naj si poišče ženo, bole je nej škeu od toga nika čüti.

»Te pa tak!« so ednoga zimskoga dneva vüška skočile stare pa betežne Cigütove čunte. »Če ne boš meu žene in ge nemo meu vnuke, cejlo zemlo dam spisati na sestru, ka boš vedo! Naj jo odajo, naj jo ta pistijo, me ne briga. Tebi nika ne pistim, ka boš vedo!«

Tistoga večera je Djoužek grato Djouži in odišo od douma.

Že na drugi den so Cigütovi med lidami znouva gratali čüdna držina. Kama je odišo sin, je stari nej vedo in je nej

vedo niške v vesi. Samo sestra Amalija je vejda, ka brat žive pri njoj in ka dela v ednoj fabriki v varaši. In tak je minoulo eške deset lejt v žitki držine Cigüt. Stari je emo skrb samo eške za konge, oudo je cejlo živino, njive so prejk vzeli pavri z vesi, naj delajo, naj orjejo, naj sejajo, nikše pejneze je nej proso, ka so leko delali na zemlej. Doma pa na banki je emo zadosta pejnezov. Dapa vseeno je gračüvo iz lejta v leta bole v sebe zaprejtí pa čidale bole nikše brikte vole. In tak, kak smo povedali, je ta odišlo deset lejt.

Sestre so staroga nagučavale, naj poišče sina, naj nanga spiše zemlou, ka une nika ne prosijo, samo ka verstvo tadale ostane Cigütovo. Deset lejt je stari gučo, ka tou nikak ne napravi.

Djouži je v varaši delo iz dneva v den, iz mejsaca v mejsac, iz leta v leto. Deset lejt je živo takši žitek, v strom je nej bilou dneva, ka bi si nej zmislou na doum in vse tisto, ka je tanjau.

In bi se té deset lejt vejn potegnou ta do smrti njegvoga očé ali pa njega samoga, če bi njemi nej na pout stoupila ženska. Nej več mlada pa ranč telko stara kak štiridesetpet lejt star Djouži. Samo tak sta se najšla v varaši, un iz edne vesi, una iz susedne vesi. Nagnouk sta se čütila, kak bi se poznala že cejli žitek. Ja, tomi se leko povej lübezen. Tak se je skončalo njegovi deset varaški lejt.

Z Lucijo sta se oženila, živela sta na svojom in tam za edno leto se njima je narodiu sin. Krepek je biu pa zdrav kak Djoužek inda svejta. Nika je nej brodo, ka de njemi ime. V varaš so ga nesli, ka do ga krstili za Franca. Pozvane so bile sestru od vseposedik, samo očé je nej vüpo ali pa nej škeu zvati. Edni pravijo, ka je nej vüpo, drugi gučijo, kak njemi je trda glava tou nej dopistila. Najstarejša sestra Amalija

pa si je brodila, kak bi naredila njihova pokojna mama. Z možoum sta se odpelala v domanjo ves. Nika je nej tumačila. Vdarila je po stoli in očé zapovedjala, naj se spakiva v avto. Nika si je pripovedjo nut v kocinasto braudou, dapa dun si je nut vseu in se dau pelati.

Eni pravijo, ka je stari Cigüt v cerkvi spüsto skuzo, gda je poslušou, ka de se vnuk zvau po njem. Drugi gučijo, kak so ga hčerke mogle nut v cerkev tiskati, ka je nej škeu videti sina in njegovo malo držino. Dapa po edenajsti lejta sta si v varaškoj cerkvi sin pa oča znouva stala iz očé v očé.

»Nej je škoda mnogi lejt, ka sva se nej vidla?« je prvi začou gučati stari.

»Leko, ka je ranč tak moglo biti, dejdek,« ga je prijou koul stare rame sin.

»Praviš, ka mam vnüka Franca?« so njemi gratale očé nikše čistak mlade.

»Ovak ranč ne mora biti, njemi ga je sin dau v roke.

Guči se, ka so edne sestru nej bile najbolje srečne, ka je brat doubou sina, ka prej zdaj cejlo verstvo na brata pride. Čülo se je tau tó, ka so bili vsi vküper trno veseli, ka verstvo ostane Cigütovo, ka de eške tadale vert na njem od njive krvi. Kak koli je že bilou, stari je malo po tistom vse dau na sina spisati in eške isto leto je biu mali Franc oprvin na doumi svojoga očé in dejdeka in osto tam s svojo mamo in očé. Čüdna je bila ta erbija v toj čüdnoj držini, pravijo vsi v vesi v eden glas.

»Oča, sam doubou verstvo samo zavolo toga, ka sam sini dau gnako ime kak je tvoje?« je Djouži pito očé na smrtnoj posteli.

»Vejš ka, ge od toga nika ne vejm,« je ške pravo stari Cigüt in odišo za svojo ženo Amalijo.

Rejsan čüdno.

Miki Roš

OTROŠKI

Mlašeči
guči pri
Malom potoki

KOTIČEK

*Mala ves se zača tam, gde nut v njou priteče
Mali potok. Že od negda so se tam špilali mali lidže
iz Male vesi. Na, tam so se lejta pa lejta špilali mlajši iz
Male vesi. Eške gnesden je tak. Té Mali potok, vse tiste
drejve kouli njega, raki in ribe v njem so čüle čüda
mლაშეცოგა pogučavanja in tou eške itak poslúšajo.*

Djajce pa kokout

V bole kratki dnevaj, gda je na zemli že jesen gratala, so si mlajši iz Male vesi pri Malom potoki zakúriili ogenj. Tam so pekli krumče, eške prva kukarce, pekli so kóstanje, pa kakšo drugo gesti so si to vedli narediti, kak je pečeni špek ali pa klobasi. Tak so delali mlajši že inda svejta in tak delajo eške gnes. Med gnešnjimi kujarami pri malom potoki si je kaj novovoga vsigdar vózbrodó mali Toni. Tak je svojim padašom na ognji že speko piščancovo mesou, falajčke svinskoga mesa in tak je ednoga večera prineso šest friški djajc. Ziskó ji je po kiklaj na domanjom dvouri, po sterom so ojdle njive kokouši.

- Najprva počakamo, ka velki oženj doj zgori, po tistom pa v vougelge zakopamo krumče pa djajce, - je ta povedo kujar mali Toni.

Ogenj je goro, mlajši so sedeli kouli njega in začali so z mlašečimi guči. Med tejmj guči je pri nogaj maloga Tonija in eške menše Rožike v travli ležalo tisti šest djajc. Kak če bi eške same začale gučati, se je za eden čas zglaslo Feri.

- Toni, si ti gvúšen, ka si nej prineso kakše djajce, ka bi nut že biu piščanec?

- Vej pa ne guči takšo, - je z rokou zamajno Toni, - naš kokout je že trno stari pa več ne skače na kokouši, - se je začo smejeti in smejali so se eške drugi.

Dapa ranč tou Ferijovo pitanje je začalo skrabati po mlašeči glavaj. Nej so bili nej prvi pa nej slejdnji, ka so se spitavali, ka je bilou prva, djajce ali kokous? Nikak njim je nej vóprišlo, iz steroga djajca se je vóskobacala prva kokous, če pa je nej bilou kokousi, ka bi tisto djajce znesla. Če je že bila prva kokous, je nin bilou prvo djajce tó, dapa kak je bilou djajce, če je nej bilou kokousi? Vse takšo njim je ojldo po glavaj, oženj pa je pomalek doj zgoro. Trno zareče vougelge je gratalo.

- Tak, zdaj pa nut zakopamo krumče, na vougelge gor pa dejemo djajce.
Tou

de trno dobra večerdja, - je zapovedo kujar mali Toni.

Lali, najvekši med njimi, je z botom raznok potegno vougelge, Feri pa krumče nut zakopo, na tou je Toni gor dau šest friški djajc. Že so se njim trno sline cedüle, tak, ka so kuman čakali, ka de vse vkúper pečeno. Tadaleso se pogučavali, ka bi leko bilou prvo na svejti ali djajce ali kokous, gda je počilo prvič, drugič, tretjič, štúrič, petič in eške sesto pout. Vskúšo djajce, djano ta na vougelge, je gor počilo kak ka kša mala granata. Razneslo ji je vkúper s pepelom vse kouli po mlajšaj. Tak so vóvidli kak trno sejri lidže, v stere bi nekak zmeto djajce. In gda so se tak gledali eden drugoga in brodili, ka se je zgodilo, si je Lali na glas zbrodo:

- Nej je bila prva nej kokous pa nej je prvo bilou djajce, liki je prvi biu kokout! Za njim je prišla kokous in po tistom je bilou eške djajce, tou je gvúšno, kak me vidite.

- Njaj zdaj té kokouši pa djajca vragi! Ne vidiš, ka smo ostaniili brezi večerdje? - se je skur djo-ukala mala Rožika.

Vsi so gledali Tonija, za steroga se je vópokazalo, ka je nej tak velki kujar, za kakšoga se je držo. Toni je gledó nikam pred sebe, za vujjo je emo falat luščinja, po nousi se njemi je vlejko zučak, na lase se njemi je dole vselo vse puno pepela, za šinjek pa se je njemi gor zakelilo emo malo perdje, za steroga je niške nej vedo, od kec je prišlo.

- Leko, ka je biu prvi kokout, - si je za en čas na glas zbrodo, - dapa tou nam zdaj nika ne pomoga. Mi smo zdaj brezi kokouši, brezi djajc, pa brezi kokouta. Če se nemo paščili, ostanemo eške brezi krumpičovo, - so brž začali kopati po vougelgaj in dun meli krumpičovo večerdjo.

- Dapa če je biu prvi kokout, - je začo tumačiti Lali, kak je iz kokouta

- Ti pa samo tuma boj, - so ga dole stavili v eden glas. - Dojde nam za gnes djajca pa vsega tistoga, ka vó iz nji pride.

Miki Roš

MLAŠEČI

KAUT

Štúk Ferko

Živo je gnauk eden stari la-djen, steroga so tak zvali ka Štúk Ferko. Zato se je tak pi-so, ka če se je najpijo, te je rejsan tak stau kak štúk. Tak se naprej nagno, ka je človek tau mislo, ka včasín na lampe spadne.

«Kak vragi tau dela? Gvúšno ma poplate zakeldjene k zemlej. Ovak ne more tak stati,» so se dostakrat posmatúvali zark za njim.

Edno soboto večer sta se Štúk Ferko pa njegvi saused Lajči, steri je ranč tak dober ftič bijo kak on, najšla v krčmej.

«Na, padaš, ti si kelko emo,» pita Štúk Ferko.

«Deset kil,» pravi Lajči.

«Velki drek si emo ti deset kil, da sam dja komaj pet kil najšo.»

«Zato ka ti ne vejš, gde rastejo grbanji,» se smeje Lajči pa z rokami ešče ploska vcuj.

«Ti bauni nauri, tak misliš, ka dja ne vejim, gde rastejo grabanji! Ti si ešče grde lače noso, gda sam dja že grbanje brau. Zdjaj gnauk leko, ka si se namero, zato si telko najšo. Tak moglo biti. Dapa če si že tak več najšo, te si več pejnez daubo tó. Tak ka te dveje runde leko plačaš.»

«Kusto figo tebi,» pravi Lajči. «Gda si ti več najšo, ti si tó nej plačo dveje rundi. Edno dja plačam, drugo ti.»

Tak je bilau. Lajči pa Štúk Ferko sta eden za drugim prosila dva deci črnoga vina. Že redno kmica gratala, gda Lajči pravi:

«Ti, Ferko, nej je ešče dojšlo? Vejpa tak krivo stojš kak trava v vótri.»

«Vej če te dja gnauk vužd-jém, vejš ti stau kak trava v vótri. Vidiš, nišo bajo nej-mam, tak gnako stojim kak svejča,» pravi Štúk Ferko pa se vópotegne.

«Dobro, te pijmo, dja sam tak žeden, zato ka sam špekj djo,» pravi Lajči pa prasi dvakrat dva decina.

«Na, možactje, demo domau,» kriči krčmarica kauli edenajste.

«Dobro, demo, samo tau ešče vugnamo, ka pred seuv mamó,» pravi Lajči.

Tak je bilau. Lajči vino gorapožené pa gor stane. Štúk Ferko ranč tak. Gorpožené, zgrabi se za sto, na polonje se gorazavlečé, dapa nazaj dola na rit düne.

«Ka je, kaménja maš v žepki, ka te tak dol vlečejo?»

«Nauga ma boli, zato ne morem gor staniti.»

«Glava te boli, nej nauga. Pravo sam, ka bi nej trbelo več piti. Ka naj zdaj s teuv delam?»

«Meni je vseedno, samo iz krčmé ga vópotegni,» pravi krčmarica.

Lajči ga pod pazdje prime pa ga začne vlečti.

«Njegvoga vraga! Tak vóvidi kak eden štjap pa je itak kak žmeten.»

Kak ga je na stumbe vópotegno, tak je Štúk Ferko zaspo tó. Tak fejst je spau ka ešče frko tó.

«Na, zdaj sam se dobro naklesto. Tú ga ne smejm njati, če sva že gnauk vkúp pila. Kak naj ga domau nesem,» si škraba glavau Lajči.

«Pa kak, kak. Sprosi ene talidje, Ferkona gorakobacni na nje pa ga domau tiskaj,» se smeje krčmarica.

«Istino mačeno, na tau sam ranč nej mislo.»

Za pet minut že edne stare lesene talidje tiska. Tak ridjavi narat so mele, ka so vse cvilile. Gda so tau psauvdje čüli, eden za drugim so začnili lajati. Lajči je Ferkona brž gora na talidje kobacno

pa je že prašo z njim domau, nej ka bi ga stojiz vesi vido.

Drügi den kaulak desete vó-re Lajči prejk dé k sausedi, da bi pogledno, če je že k sebi prišo Štúk Ferko. Gda kúnjine dvere vóodpre, vidi, ka je ešče itak na posteli z gvantom vred, tak kak ga je on gora na postelo kobacno.

«Na, ka je Ferko, ešče živeš,» kriči Lajči, dapa nišoga valasa ne dobi. «Ka je? Mrau si?» ga strausi ešče gnauk.

«Vej če te dja gnauk oplatnem, vejš ti tó mrtev, ti bauni nauri!»

«Ka je? Nauri si? Rad boj, ka sam te domau pripelo s talidji. Ovak bi ešče itak tam ležo pred krčmauv.»

«Dja naj rad baudem? Pogledni črejvle, kak vógle-da-jo!»

«Zaka, ka je s črejvli?» je prime Lajči pa je gor zdigne s sartela. «Ka vrag je tau? Údi so gratali. Vido sam, ka so ti noge dola s talidje visale, dapa nej bi mislo, ka se ti do daumi vózlúknjajo črejvli.»

«Ti bauni nauri, če bi ešče samo telko kvara emo! Pogledni mi naus, kak vógle-da! S tisto parúnsko kolauv, ka je na talidjaj, si mi naus vse dolazdjúlo, kak si me tisko domau,» se je drau Štúk Ferko.

Gda je Lajči zagledno Ferkona, od smeja nej daubo sa-pe.

«Ka?! Tau je tebi tak smejšno!» kriči čemerasto Ferko.

«Vejš, ka,» se smeje tadala Lajči, «vejš, ka... taši naus maš kak svinjski frk, tak si si ga dolazoblo,» se začne naglas raketati.

«Ti mula naura namalana,» zgrabi gora s sartela črejvle Štúk Ferko pa je liči za Lajčinom, kak vó na dvera skauči.

K. Holec

Traktorji naše preteklosti

V tako mali vasi, kot so Peskovci na Goričkem, je Dragu Abrahamu uspelo organizirati množično 1. mednarodno srečanje ljubiteljev stare tehnike. Številne obiskovalce so pritegnili traktorji, kakršnih se spominjamo izpred trideset, štirideset in celo petdeset let, nekaj drugih kmetijskih strojev in starih avtomobilov oziroma motornih koles.

Pogled na stare, lepo obnovljene traktorje je bil enkrat cel za tiste, ki niso ljubitelji stare tehnike.

Med redkosti nedvomno sodi traktor, ki uporablja za pogonsko gorivo lesni plin ali rečeno preprosto, kurijo ga kot domači štedilnik. Spominjamo se mlačve z mlatilnico, ki jo je poganjala lokomobila, pozneje traktor, toda redkim seže spomin tako daleč nazaj, ko so bile mlatilnice »na ročni pogon« in tudi tako smo videli v Peskovcih.

Ob denarju in strokovnem znanju je potrebno imeti poseben posluh za obnavljanje traktorjev, avtomobilov, motornih koles in strojev. Kdor sešteva ure, koliko časa

Med posebej zanimivimi stroji je bila tudi mlatilnica »na ročni pogon«.

je obnavljal pol stoletja star traktor, ne sodi med ljubitelje starodobne tehnike. Dragu Abrahamu ni žal niti denarja niti truda, ko se loti obnove traktorja, ki po mnenju večine spada med staro železo. In ker zgledi vlečejo, se mu je pridružil sovaščan Štefan Barbarič pa tudi drugi v okoliških, sosednjih vaseh.

eR

(foto: I.R.)

UTRINKA SREČANJA PORABSKIH SLOVENCEV

Berite Porabje

Nauva avtobusna linija med Monošтром pa Soboto

Od **6. septembra** de vsaki ponedeljek (na delovne dneve) vozo avtobus od Varaša do Murske Sobotice. Iz Varaša z avtobusne postaje odpela v **8.00** vóri, nazaj pa iz Murske Sobotice v **15.30** vóri. Med pautjov se stavi v Slovenskoj vesi (8.08, nazaj 16.32), v Sakalauvca (na nauvoj pauti, 8.11, nazaj 16.29) na Dolenjom Seniki (8.14, nazaj 16.26), na Gornejom Seniki (3-krat). Prejk meje de pelo pri Martinji. Na slovenskoj strani se stavi v Martinji, v Otovcjay, Mačkovcjay, Dankovcjay, Moščancjay, na Vaneči pa v Nemčavcjay.

Karta košta ta pa nazaj **990,- Ft**, samo v edno smer pa **788,- Ft**. Karte si leko naprej tó kúpite v Somboteli na avtobusni postaji (Ady tér), v Krmedini pa v Varaši na avtobusni postaji.

Te avtobus je notpostavo Vasi Volán, zatok avtobus pošlejo iz Sombotela. Od Sombotela odpela zazranka v 6.45 vóri, v Kórmendi se stavi v 7.15 vóri. Tisti, steri si v Somboteli ali Krmedini kúpi mednarodno karto, se leko nazaj od Varaša do Sombotela zaupstón pela.

Šika se zahvaliti

Stari Djauži so etognauk tak prajli svojomi mladomi sausedi, steri je takši ezermester, ka naj njim popravi strejo, ka njim nut teče. Mladi Laci je baugo, se je na drugi den na strejo spravó pa je cejlj den delo. Pa te je pravo svojomi staromi sausedi, ka je streja popravljená. Zdaj so Djauži tak mislili, ka bi se ma šikalo zahvaliti, nika bi ma trbelo dati. Samo ka so Djauži tak bili s tejm, ka so ja nigdar nika nej steli vópistiti z roke. Etak so gučali Lacini: »Ranč ne vejim pojep, kak ti pa tau zahvalim. Dau bi ti edno košaro sliv, depa eske so zelene. Grúške so tu nej najbolje zrejle. Naj ti dam ednoga piščanca? A, tau bi pa nej pošteno bilau, tak so eske mali.« Laci pa zdaj etak pravi: »Nikše nevole nega. Vej pa te mi daj te dva piščanca.«

Zatok tau tak nede

Zoli se je ženo, fajnbando je zapovedo, stera de na gostúvanji igrala. Samo ka je nika vkriž prišlo. Goslare so tak zapojili, ka so že zadvečerka tak pijani bili, ka so kumaj kaj špilali.

Na drugi den, gda bi Zoli mogo vóplačati, ka so se pogodili, Zoli etak pravi: »Glejte, lúdje! Tau sam eske tagledo, ka sta gosli pa gitare nej meli zoštimate. Pa tau tú, ka je včasín, včasín samo eden igro. Depa tau, ka je vsakši drugo nauto špilo, tau je nika strašno bilau.«

I.B.

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukić

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767

e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:

SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobotica
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.